„ЗАСТАВА“ излази редовно средом петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на пола године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на целу годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 123. У Новом Саду у уторак 12. (24.) августа 1886. ГОДИНА XXI.

БУГАРСКИ КНЕЗ ПРОТЕРАН.

Капу доле! Не помаже ту више подругивати се некаквим „бугарским баштованима“ кад они поново показаше да су — момци. Као што су лане извели преко ноћ уједињење са својом браћом, тако су јуче дограбили кнеза и бацили га преко Дунава. Немачкој је нагињао у последње време кнез Батенберг, па га Бугари и отправише тамо, куд га је срце вукло.

Петко Каравелов и Драган Цанков, негдања два политичка побратима, ставише се на челу бугарске привремене владе. Њих је кнез Батенберг од ово последње три године завадио, али се они у одсудном часу удружише.

Знамо ми, да су и Каравелов и Цанков кадшто и сувише грешили. Знамо ми и то, да је намргођено лице Русије и њена стиснута песница, највећма побудила Каравелова да тражи лађу невратницу за кнеза Александра. Али као што се за грешника вели, да спасава душу, кад се покаје ма у последњем тренутку, тако је и Каравелов са Цанковом спасао Бугарску, што је у последњем тренутку ударио правим путем.

Сад је ствар свршена. Бугарски кнез је „с оне стране баре“, а тешко ће се икада повратити натраг. Војска која би хтела да доведе кнеза Александра у Софију, морала би узети пут преко — Петрограда.

Каравелов и Цанков показаше, да нису изгубали памет. Видли су они добро, да је Бугарска и одвише вређала Русију. Напослетку видеше и то, где се Русија покупила, те почела да дела. И мало јачи згрозише се од садање руске спреме, а камоли Бугари. Ако је кнез Батенберг и хтео да се уз противнике Словена опире Русији, па ма дошло до ножа, бугарске вође сетише се, да бугарски народ нема рачуна за то. И кнез Александар излете из Бугарске тако брзо, као нико.

Протеривање кнеза Батенберга из Бугарске од огромне је политичке важности. Кад срачунимо, да је Русија у ствари Батума погазила берлински уговор, и да руски цар није отишао ове године на састанак царева, онда се види из тога, да је Русија спремна на све. Ако сад и Немачка ил Енглеска хтедну да терају своје, онда смо на прагу давно очекиваног, великог европског рата. Да је тај рат затекао у Бугарској кнеза Александра, а Бугарску на страни Немачке, онда би Русија сигурно напустила своје велике планове које је имала с Бугарском.

Ал овако? Бугари показаше у последње време толико одлучности и живота, да ће Русија можда заборавити на све непогоде, које је претрпила у Бугарској

Па шта ли ће онда Србија, овака Србија, каква је данас? Народ у Србији не слаже се до душе с политиком краља Милана. Ал ако се покаже, да тамо нема људи који су вредни бранити народну част, ако се покаже да је један једини човек као што је краљ Милан у стању да стане целом народу на груди . . . онда, онда се Србија слабо може надати руској потпори у Македонији . . .

Русија неће данас трпити увреде ни од Немачке, а камо ли од краља Милана. И ако Срби у Србији дочекају ту срамоту, да их Русија мора избавити чак и од краља Милана, е онда не треба никоме да је криво, ако Русија тада буде мање узимала у обзир — тако мекушну и слабу Србију. Можда се у Србији неки и неки теше тиме, да европски судар може и наопако испасти по Русију. Рецимо: може. Ал остане ли Србија и даље овако, она је сигуно пропала. Закржљавиће ако победи Русија, а нестаће је сигурно као самосталне државе, ако Русија подлегне. Протуславенску мисао продирања на исток држи само Русија у шкрипу а не буде ли јаке Русије, онда ће то „продирање на исток“ прегазити Србију.

Ми би рекли да су се Бугари исчупали из најгоре опасности, ал за Србију су последњи часови... Не покаже ли снаге и живота, неће њоме рачунати ни Руси а камо ли други

І. Т.

Политичка предсказивања о кнезу бугарском.

Није нам намера да се хвалимо тиме, како су „Заставини“ дописници из Петрограда и Цариграда били добро обавештени о томе, шта ће снаћи кнеза Батенберга. Ми имамо са свим другу циљ пред очима кад доносимо данас нека места из тих дописа. Циљ је ова. Кад су наши дописници били добро обавештени о оном што ће се у Бугарској десити, онда је врло вероватно, да је и оно друго истина што се у истим дописима наводи.

У 121 броју „Заставе“ од прошлог петка, 8. августа има допис из Петрограда, у коме се вели међу осталом ово: „Ово бургијање (бугарског кнеза и српског краља) не буни Русију. Зна она, да је Батенберг само од данас до сутра бугарски кнез, **као што и у Србији с краљем Миланом све на пересију стоји**, те ће српски и бугарски народ сва та бургијања врло брзо упознати, и довести стање у прави ред. Кад дође дан да се ломи колач, онда ће Русија расчистити како је добро по Славене, а краљ Милан и кнез Батенберг томе ће најмање сметати моћи, је бугарски и српски народ не мисли као њихови владари.“

У 114. броју „Заставе“ од недеље 27 јула има разговор с Генералом Игњатијевим. На питање нашег дописника да ли је измирење Русије с бугарским кнезом можно, одговорио је генерал Игњатијев ово: Батенберг зна добро, да руски цар с њим ни у какве одношаје неће више ступити, јер је уверен, колико је Батенберг непријатељ Русије, Славена и Бугара. За нас у Русији не постоји више Батенберг.

У истом броју „За таве“ има допис из Цариграда који вели између осталога ово: „Батенберг зна и види да му у Бугарској опстанка нема. Батенберг рачуна још на заплете и рат, који ће се између Немачке и Русије, као и Енглеске породити.“ — Даље се вели ово: „И ако се на томе ради ипак се верује, да ће у Бугарској пре нови заплети на површину искочити.“ Види се дакле, зашто су се у Бугарској журили.

Овом приликом потсећамо наше читаоце, на оно, што смо писали о Батуму 1. јула 99. броју „Заставе.“ Тамо стоји од речи до речи ово:

„Ко год је пратио рад Русије, томе је изгледало, да ће Русија, кад се дотакне берлинског уговора дочепати га обема рукама, па га подерати на стотину комада, а неће га тек крзати. Ово последње може чинити Бугарска, Србија, Турска, али не Русија.

Данас, кад је Русија учинила нешто, што иде у ред „ситније политике“ ми јако сумњамо, да је то све, што она за овај мах жели учинити. Русија кад је укинула слободно пристаниште Батумско, није хтела само то. Иза тога се крије по свој прилици нешто друго, веће, и ако је тешко погодити, шта.

Ми нећемо да се упуштамо у нагађања. Можда Русија хоће својим најновијим чином да „рекогносцира“ Европу, да јој опипа било. Напослетку можда тражи и заплета, тек толико стоји, да њој није стало само до Батума. И кад се подигосмо да пишемо о овој ствари, хтедосмо да нагласимо само то, како по свој прилици стојимо на прагу новог заплета. Батумско питање није језгро. То је само љуска у којој се крије нека већа крупнија ствар, која ће се по свој прилици брзо исчаурити. То је бар наше мишљење.“ Данас се ствар почела исчауривати и сви су изгледи да смо одиста на прагу озбиљних заплета.

Брзојави и вести о преврату у Бугарској.

О томе, како је бугарски кнез Батенберг протеран, дођоше у недељу следећи брзојави. (Прва два брзојава штампали смо 11. августа у зору и раздали нашим новосадским претплатницима, а отправили смо по могућству и на страну.)

Цариград. Из Софије стиже вест, да су Каравелов и Цанков образовали привремену народну владу. Кнез је био да прегледа војску у Видину. Тамо је ухваћен и изјављено му је, да је скинут с престола.

Букурешт. Званичне новине „Воиње Национале (Глас Народа“) потврђују горњу цариградску вест, додавајући, да је кнез Александар из Видина пребачен лађом у Турн-Северин (у Румунију.)

Букурешт 10. авг. Приватна вест из Софије потврђује, да су кнеза Александра наморали да одступи. У ту „дворску револуцију“ умешана је и влада, као и гарнизон софијски. Кнеза су одвели до границе а неки веле, да га држе у Видину затвореног. Привремена влада пропустила је из Софије само један брзојав, а све остале је забранила. Не пропушта ни писма, па су чак и путници задржани на граници.

Беч. Овамо је стигао глас, да је у Бугарској букнула буна и да је кнез Батемберг збасен. Испочетка се том гласу није веровало, али после се обистинио. Само наше министарство спољних послова је изненађено. Положај је врло озбиљан. Овде се држи, да ће се Енглеска за Батемберга заузети и да ће турска војска ред у Бугарској васпоставити. Аустро-Угарска и Немачка неће се заузети за кнеза, али ће помагати Турску.

Петроград Овде је све кругове обрадовао глас о збачењу кнеза Алексвидра. Сви налазе у томе победу руске политике. На бугарски престо поставиће се само таква личност, која је искрени пријатељ Русије и Славенства.

Будапештански најважнији листови веле о преврату у Бугарској ово:

„Пестер Лојд“ (владин лист) пролива сузе за кнезом Александром. Вели, да је овај најновији преврат победа панславизма и Русије, а поруга Европе. Сад ће се показати, шта на делу вреди савез између Немачке и Аустро-Угарске. Јада се исти лист, како ће наступити збрка и ужасне прилике, ако се средња Европа не освети за овај најновији државни удар.

Мађарски лист **„Фигетленшег“** (лист крајње опозиције) каже, да је овај преврат наперен против Турске и Аустро-Угарске. Пребацује даље нашој дипломацији незнање и невештину и вели, да је извесно велики рат на прагу. Читава тежина бугарског преврату осетиће Аустро-Угарска тек онда, кад буде морала сабљом бранити своје интересе на истоку, што ће брзо наступити.

„Немзет“ (лист владине странке) не може да дође к себи. Он види у збацивању Александра руске прсте, види озбиљан, заплетен положај, ал је тешко данас предвидити шта ће се још излећи.

„Пешти Напло“ (лист умерене опозиције) вели, да су кнеза Александра збациле руске рубље. Кнеза Александра могла би Европа онда довести натраг, кад би објавила рат Русији. Но томе се не треба надати. У Гастајну је на сваки начин закључено шта ће радити Аусрија и Немачка ако наступи оваки случај. „П. Н.“ мисли ако Русија хоће на исток, онда ће морати с Аустро-Угарском делити,

„Будапештански Тагблат“ (лист умерене опозиције) вели, да су Каравелов и Цанков тешко имали смелости сами збацити кнеза, но има ту и руска масла. Он завршује: „Ако сад Европа не стане одважно против Русије, онда је Турска пропала не само за себе, но и за образовану Европу.

Политички преглед.

Тисини преговори са Сасима. У нашем чланку „Вук у јагњећој кожи“ изнели смо намеру Тисину да се са Сасима погоди, т. ј. да их приволе, да одустану од досадањег опозицијоног становишта, па да се претопе у владину странку. О томе се много писало по пештанским листовима. Међутим се сад јавља, да су

ЛИСТАК.

КАКО ЈЕ АЛЕКСАНДАР (БАТЕНБЕРГ) ПОСТАО БУГАРСКИ КНЕЗ?

Телеграми разносе у овај мах на све стране вест, како је бугарски кнез Александар збачен с престола, стрпан у лађу и пребачен у Румунију. Ми држимо, да ће наше читаоце занимати, ако овде у кратко испричамо, како је Батенберг постао кнезом Бугарске. Можда су многи заборавили неке појединости. Та то се десило и самом бугарском кнезу. А зато, што је заборавио, ко га је направио кнезом — прогнан је данас с престола.

III. тачка берлинског уговора, који се односи на Бугарску, гласи: „Бугарског кнеза бира народ, а потврђује га Порта уз пристанак европских велесила. Ни један члан владајућег дома, ма које европске велесиле не може бити кнез.“

Месеца фебруара 1879. год. састала се бугарска скупштина у Трнови, да донесе устав. Довде је владао Бугарском као главни гувернер и прва руски кнез Черкаски, а после кнез Дондуков-Корзаков. Уставотворна скупштина у Трнави, месеца фебруара, била је веома бурна, јер се посланици поделише у слободоумне и конзервативце. Ту је усвојено, да је кнежевство у Бугарској наследно, али је одбијен предлог Дондукова-Корзакова, да се кнезу даје годишње милијон динара, него је усвојено 600.000 динара.

17. априла 1879. године састала се друга скупштина у Трнови, да бира кнеза. О току те скупштине, вадимо неке податке из књиге: „Bulgarien und Ostrumelien“ од Гопчевића.

Да је зависило од воље бугарских посланика, они би изабрали за кнеза: Дондукова-Корзакова. јер је Корзаков као гувернер стекао себи поверења и лепа гласа. После је он био и Рус, Славен. Но кад су поједини посланици наваљивали на Корзакова да се прими кнежевске власти, он им је одговорио, да цар Александар II. не жели да бугарским кнезом постане Рус, него баш принц Александар Батенберг.

Меродавни кругови у Русији мислили су онда овако: Кад већ не сме бити кнезом бугарским ни један члан владајуће породице, онда нек не буде ни Рус, јер би такав могао код Европе наићи на отпор. И за тим се сетише на брата руске царице принца Александра од Хесна, који је имао ванбрачног сина, лајтнанта у немачкој војсци принца Александра Батенберга. Тим су мислили у Русији, да задовоље Немце, а да тај Немац буде род руске царице. Осим тога рачунали су и на то, да ће лајтнант Батенберг коме је било тек 22 године, бити благодаран Русији што га предлаже и намешта за бугарског кнеза.

Само старац Горчаков није тако мислио. Он је наглашавао, како нас историја учи, да никад не треба рачунати на захвалност — кнезова. Па зато није сигурно, да ће се и кнез Батенберг увек сећати, како би он без Русије остао непознат, задужен, пруски лајтнант.

Но пошто је Дондуков Корзаков изјавио посланицима, да руски цар захтева за бугарског кнеза принца Батенберга, то су њега посланици у другом избору изабрали једногласно. (У првом избору добио је неколико гласова принц Рајс.)

Скупштина је одмах изаслала депутацију од 6 чланова у Ливадију, где се бавио лајтнант Батенберг код руског цара као гост. 2. маја примио је Батенберг ту депутацију и изјавио јој, да се прима бугарског престола. У своме говору, којим је изјавио своје пристајање, нагласио је изрично, како га везује за руског цара силна благодарност, и да он то никад неће заборавити.

Кнез Александар обишао је затим све престолнице великих сила, отишао је и у Цариград а за тим оде у Бугарску. 22. јуна искрцао се у Варни, 25. стигао је у Трново где је положио заклетву на устав. Свршетак те заклетве гласио је:

„Заклињем се у име свемогућег бога, да ћу устав и законе земаљске држати за свете и неприкосновене. Тако ми бог помогао.“ После две године погазио је кнез Батенберг бугарски устав и прогласио самовласт, а доцније се видило да је заборавио и на ону благодарност, о којој рече, да је никад неће заборавити.

Занимљив је разговор кнеза Александра са Бизмарком. Кад је Батенберг питао Бизмарка, дали да се прими бугарског престола, одговорио му је Бизмарк ово:

„Примите, јер је то ипак аванжима за вас који сте лајтнант. А напослетку остаће вам то кнезовање увек у пријатној успомени.“ Ко не би рекао, да је Бизмарк врло добро предвидио, на шта ће изаћи.

ПОКУШАЈ ДА СЕ ЗБАЦИ БУГАРСКИ КНЕЗ АЛЕКСАНДАР.

(1883. године.)

Бугарски кнез Александар дотерао је био већ више пути дотле, да је његов престо висио о концу. То беше нарочито год. 1883., пре но што је повратио бугарски устав, и прошле године пре но што је наступио преврат у јуж-

преговори запели. Саски лист „С. Д. Тагблат“ јавља да Саси не престају на Тисине предлоге, јер је њихово уверење о добрим намерама Тисе сасвим пољуљано. — Дакле ипак познаше вука ма да се скрио у јагњећу кожу.

Г. Јов. Павловић послао је уредништву „Гласа Црногорца“ ово писмо:

Господин уредниче, за време бављења мога у иностранству налетали су на мене многи новинари, да чују што о одношајима Црне Горе и о њеној политици. С некима од ових пустио сам се у разговоре, али ме ниједан није „навео“ на то нити ме је икоји „узимао на испит“, јер би у том случају свакому од њих показао врата. Онима, с којима сам се пустио у разговоре, казао сам одмах с почетка, да од мене могу чути само моје субјективно мишљење, а никако мишљење владе црногорске, јер нит сам позван нити имам овлашћења да разлажем ила да тумачим њене мисли. Као што обично бива у таким приликама, новинари удешавају и прекрајају овакове разговоре на свој начин, сваки према програму свога листа, према циљима које мисле тим да постигну и на послетку према укусу своје публике. Тако су и моји разговори изашли у новинама већином не онако како сам ја говорио него како је дотичнијем новинарима угодно било да их представе.

Радикали у Србији и Русија.

„Пештански Лојд“ предао је јавности под насловом „Српски радикали“ разговор једнога свога сарадника са г. Пером Тодоровићем. У том разговору рекао је Пера да је Србија упућена на Аустро-Угарску монархију. Али је и Аустро-Угарска упућена на Србију.

На ово одговара „Одјек“ лист радикалне странке ово: Није истина, да радикална странка, кад би била на управи земаљској, не би тражила наслон на Русију. Напротив она бих га одмах тражила.

Наше је уверење, да ми не само што нисмо „просто упућени на Аустро-Угарску монархију“, и да нас „узајамни интереси зближују“, него сасвим обратно, да између наших и аустро-угарских интереса постоји, нарочито после окупације Босне и Херцеговине, неизмирљива противност, коју саме изузетне прилике могу понекад прекинути кратком епизодом опортуног зближења Добро схваћени интереси Аустро-Угарске налажу јој, да повреди најбитније интересе српскога народа и Србије спречавањем српскога уједињења, присвајањем Босне и Херцеговине и продирањем даље к Солуну. А добро схваћени интереси Србије налажу нама, да се ништа не везујемо чврсто за онога, чије је добро нама зло, и коме је од велике штете остварење наших животних задатака.

Ово је наша службена исправка, као органа радикалне странке, на оно што је г. Пера Тодоровић сараднику „Пештанскога Лојда“ представио као радикално мишљење у Србији о спољној политици нашој.

А сад „Пештанском Лојду“ да учинимо једну услугу. Да не би он узалуд правио какве политичке рачуне на основу оних изказа г. Пере Тодоровића, ми му саветујемо, да им почне приписивати неку важност тек онда, кад му г. Пера Тодоровић понесе потпис десеторице српских радикала, који би одобравали онаку спољну политику.

Ако му г. Пера Тодоровић поднесе таких десет потписа, онда му „Пештански Лојд“ може заиста честитати. То ће му бити највећи успех, који је постигао од 1. јануара до данас.

Вести из места и са стране.

Краљ Милан и кнез Александар. Јуче је јављено овдашњој полицији да ће овуда пропутовати краљ Милан за Глајхнберг. Но услед догађаја у Бугарској телеграфисано је, да је тај пут одложен. Дакле се боји краљ Милан да оде из Србије; он баш чека да га протерају.

Мита Поповић песник оболео је тешко, како то „Бачванин“ јавља. Надамо се, да ћемо скорим моћи јавити нашим читаоцима, да је песник исцељен од своје тешке боље.

Вуково попрсје. Дознајемо из бечког листа за славенске интересе „Парламентера“, да је попрсје Вука Ст. Караџића готово. Издаваоци Т. Везилић-Суров и С. Јовановић искупише своју реч и зготовише српском народу попрсје творца српске новије књишевности. Јављајући да је попрсје готово довикују ова два честита Србина: „Оснујмо овим подузећем фонд св. Саве, да обезбедимо опстанак српских народних школа. Подигнимо скроман споменик нашем великану, — творцу српске литературе и језика!“ — Чист приход овог подузећа иде фонду друштва св. Саве. Попрсје је у природној величини од алабастер-гипса, а стаје заједно са паковањем 3 ф. 60 новч. Претплата се шаље унапред г. С. Јовановићу (Wien V. Trappelgasse Nr. 1). — Цена је попрсју тако малена, да га може свака српска кућа набавити, па с тога позивамо наше родољубе, да се лате скупљања претплате, па да сваки српски дом буде окићен са ликом неумрлог Вука.

Београдска и сомборска учитељска скупштина. Београд. учитељска скупштина изабрала је своја два члана г. Ник. Р. Поповића и Јакова Ђ Големовића, да их изашље о свом трошку на учитељску скупштину у Сомбор. Они ће тражити дозволу, да пажљиво прате расправе, а биће обвезани, да то и прибележавају. По повратку из Сомбора поднеће извештај о свему што буде од општег значаја, и обнародоваће путем органа учитељског удружења „Учитеља“.

Српско народно позориште у Кикинди. „Сад“ пише: Наша народна позоришна дружина стигла је из Меленаца у Кикинду. Низ својих представа почеће данас са приказом позоришне игре у три чина „Робијашева ћерка“. Ова ће прва представа бити већ у претплати.

Да ли опадамо бројно? Пишу нам из Луговета у Банату: Ево вам података о кретању људства у Луговету и то: родило се у годинама:

1880.	1881.	1882.	1883.	1884. и	1885.	Свега
43	52	56	49	49	67	316
			Умрло:			
42	44	35	29	37	27	212

Више рођено 104, било 4 близанаца, богиње владале 1880. г. а кашаљ рикавац 1881.

Дилетантска представа у Ст. Сивцу. Ст. сивачко дилетантско друштво приређује у башти тамошње велике гостионице на Велику Госпојину „Цилиндар“ шаљиву игру у 1 чиву од Ђ. Страјића а у корист тамошњих сиромашних ђака. Суделују: Г.г. Светислав Ђорђевић, Душан Теодоровић, Данило Ђорђевић, Живко Теодоровић, Ђорђе Милашиновић, Ђорђе Мајски, гђице: Јелица Мајски, Јулка Петровић, Зорка Мајски, Јулка Ђурђева.

Фетерова парница. Пред новосадским краљев. судб. столом одпочела се данас коначна расправа због проневере против бившег новосадског сенатора Фетера. Ми ћемо се на ту интересантну ствар вратити опширније у идућем броју, а за сад бележимо ово: Кад је судски председник упитао бившег новосадског сенатора Фетера на што је употребио проневерен новац, а он одговори: „употребио сам на политичке цели.“ „Па какве су то политичке цели“ питаше даље председник. „Ја сам се заклео, да о том нећу никоме никада ништа рећи, па нећу ни славном суду на то питање одговорити.“ Ми ово просто само бележимо, а наши читаоци нека пресуде, какве су то политичке цели морале бити, на које је бивши сенатор, а садашњи притворник Фетер општински новац издао. Данас после подне настављена је расправа. Говорио је бранилац и државни тужилац. Пресуда ће се сутра у 9 сати обнародовати.

„Глас Народа.“ 10 августа о. г. изашао је у Ст. Бачеју 1-ви број „Гласа Народа“ сеоског листа за народну поуку. Власник издавалац и одговорни уредник му је г. Панта Поповић. Лист излази једаред недељно, а стаје 4 ф. годишње. Администрација и уредништво налази се у бачком Петровом Селу.

Угљена руда у Црној Гори. „Глас Црногорца“ пише: Као што јавља војвода Симо Поповић, нашла се код Уција, близу мора велика руда каменог угља. Вапор Господарев, који се тада десио код Уција узео је тог угља за своју машину те се одма могло видити да је угаљ од најбоље врсте. Из Котора нам јављају да је тамо пре више месеца нашао которски адвокат, г. Ђулије, трагове од угља око Лепетана, па је одмах казао да тај угљен има своју много богатију језгру око Уција. Надамо се да ћемо други пут моћи јавити што више и потање о том наласку који може бити богат извор по нашу државу.“

Кратке вести. Пронешена вест да је Др. Грга Тушкан, који је због познатог догађаја у хрватској саборници (избацивања бана Хедерварија) осуђен, побегао из затвора, неистинита је. Хрватски родољуб Др. Тушкан налази се још у затвору. — У Пешти се основ о одбор свеучилишних ђака Мађара, који ради на томе да ђаци носе мађарско народно одело. — Из Добишња код Рожњоа селе се Мађари у Америку. — У Риму се расправља парница богатог трговца Капонија који је пре 18 година свога друга Грандониа удавио. Везао му камен о врат те спустио у море. Исход ове парнице очекује се са великим интересовањем. — Угарском сабору поднеће се зак. предлог о заштити књижевне својине. — Већи део вароши Тренчин изгорео је 63 куће, касарна и црква изгореле су сасвим. Штета износи на 250.000 фор. — У Пешти су дошли у обт силни лажни новци од 10 и 20 новч. Услед тога су трговци јако оштећени. — Руска лађа „Вера“ изгорела је на путу за Ровнов. 4 путника је изгорело, а 196 се удавило. — Мексиканско место Харич збрисали су са лица земље морски таласи, није остала ниједна кућа читава. Варош броји 7000 становника, који су се тако рећи сви подавили.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 11. августа у вече.)

Софија. О збацивању кнеза јављају ово: У суботу, 9. ујутру опколила је велика маса људи и војске кнежев двор, тражећи да се кнез збаци. За тим је заиста збацивање проглашено, а владу је преузео одбор, који се састоји из Каравелова, Цанкова, Грекова, Радославова, Грујова, Руканова и ратног министра. (Којег? Ур.) Велики народни зборови у Софији и Рушчуку одобрили су овај корак.

Софија. Привремена влада издала је прокламацију где се каже, да је кнез на бојном пољу велике услуге учинио Бугарској, али у политици сувише се мало обзирао на положај Бугарске као славенске државе и на добре односе према Русији. С тога нужно би било да се кнез збаци. Кнез је у Лом-Паланци ухваћен, па затим пуштен и преко границе пребачен. (Лепо су га пустили. Уред.)

Лондон. Сви листови говоре о збацивању кнеза бугарског. Виде у том знатну повреду берлинског уговора, па позивају Солзберија да одлучно брани интересе и част Енглеске.

Цариград. Турска влада је послала окружницу свим својим заступницима у ванземству, извештавајући их о догађајима у Софији и позивајући их да за сваки случај разаберу мишлење појединих сила.

Келн. Келнске новине потврђују глас о збацивању бугарског кнеза. Кнез је прво доведен у Лом-Паланку а сад је већ ван земље.

Берлин. Полузваничан лист „Пост“ вели да је кнез бугарски с тога збачен, што је био оружје енглеских интереса. Енглеска је намеравала да баци Бугарску као кост између Русије и Аустрије. Та је намера пропала, с тога је морао бугарски кнез пасти. Ма ко био наследник Батенберга, неће отуда изаћи немир, јер је јасно, да између три цара влада потпуни споразум (? Ур.) „Келнске повине“ говоре у истом смислу и потсећају на Бизмаркове речи на берлинском конгресу, да Европи није стало само до среће Бугарске, него и до мира читавог света.

Париз. По вестима из Софије извршио се преврат ноћу између осмог и деветог августа. Устаници су уједаред опколили кнежев двор, а устаницима се прикључише и питомци из војничког завода. Кнеза су отпратили четом војника до границе, по што је пре тога писмено захвалио. Одмах после тога се саставила влада, на челу које као кнежев заменик стоји митрополит Климентије. У Софији је проглашено опсадно стање. Остали су чланови владе: Цанков, Стојанов, Грујев, све саме присталице руске.

Калафат 11. августа. Деветог августа у три сата ноћу Батенберг збачен с престола. Привремену владу састављају: Каравелов, Цанков, Бурмов, Стојилов, Греков и Мандринов Тракијанац. Затим одмах проглашено опсадно стање. Врховни управитељ војске је Грујев, управитељ војне академије.

Калафат 11. августа 7 сати у вече. **Путници казују, да је кнез Батенберг убијен. Револуција на прагу. Каравеловисте су за Батенберга, т. ј. ако је још у животу.**

ној Румелији. Но као што је кнез Александар 1885. год пристао на то, да се стави на челу румелијског устанка (кога је спремио Каравелов), само да остане на престолу, тако је он и год. 1883., пристао на то, да поврати устав, само да не мора ићи из Бугарске.

Као што је познато, изјавио је кнез Александар у прокламацији од 27. априла 1881. године, да се неће више држати трновског устава, на кога се заклео. Он је тражио и изнудио од скупштине самовласт на 7 година.

Та самовласт била се кнезу бугарском тако омилила, да је Цанкова и Каравелова протеривао, интернирао и апсио. (А они су били министри пре укидања устава.) Па не само то, него је Батенберг ишао и даље те хтео из Бугарске да истисне сваки уплив Русије.

Он је већ издао налог руским генералима Соболеву и Каулбарсу да се селе, но они му отворено рекоше, да неће то чинити. Тада је у народу владало ужасно огорчење против Батенберга, и он је морао да попусти и да сазове скупштину. Цанков и Каравелов развише против кнеза агитацију и добише већину.

Тада се сложише слободоумни људи, да у првој скупштинској седници изрекну збацивање кнеза Александра и проглашење трновског устава. Предлог је требао учинити сам Цанков. Руски генерали знали су о том.

6. септембра 1883. год. била је та значајна седница. Но у место да Цанков предложи збацивање кнеза, он се договорио с кнезом, здружио се с конзервативцима и напао у скупштини на Русију. Каравелов и његови другови онемише од чуда, али не могоше ништа учинити, јер је Цанков имао многе пријатеље међу слободоумним људима. Тада је кнез спасао себи престо тиме, што је пристао на устав а позавадио Цанкова и Каравелова.

У оно доба дакле, држао је Каравелов с Русијом, а Занков против Русије. Кад је Каравелов руским упливом постао јак, 1884. год. онда је кнез узео њега а пустио Цанкова да падне. И онда је опет Каравелов био против Русије, а Цанков с Русијом. Та два бугарска државника која дрмаху некада заједно, отимаху се о власт.

Данас их видимо опет заједно, удружене у протеривању Александра. Батенбергу се љуто осветило што је завадио некадање другове и што их је употребљавао једног против другога. Они се напослетку уморише кавжећи се због — трећега. Своје измирење славе они данас протеривањем Александра.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На упразњено учитељско место правосл. вероисповедне школе у Столном Београду (Székes-Fehérvár) свим се отвара стечај. Плата је годишње 300 ф. а. вр. Приходи за дужности поред свештеника чинити се имајућих, 1½ хвата тврдих дрва и слободан стан с три собе, кујном, подрумом и великом баштом.

Учитељу у дужност спада школску децу у прописаним предметима за српске вероисп. школе настављати, у цркви при свима божеств. службама појати и школску децу у црквеном појању обучавати.

Просителји, који ово место желе получити, нека своје молбенице најдаље до 10. (22.) септембра о. о. председништву школ. одбора поднесу.

У Столном Беотраду на Преображење 1886.

Светозар Туријан,
парох и предс. шк. одбора.

2—3

КУЋУ У СТ. ПАЗОВИ

у којој се налази крчма на најлепшем месту, врло пространу, скупа са 20 јутара најбоље земље, од које 2 јутра на добро удешену црепану спадају, дајем под закуп на једну или више година — а у случају доброг купца продајем сво горенаведено имање на вечито из слободне руке. У последњем случају су плаћања под врло угодним условима стављена. 1—3

Ближа извешћа даје у Ст. Пазови власник **Дамјан Керечки.**

ГОСТИОНИЦА браће Михаила и Емануела Николић у Иланџи издаваће се од 1. новембра т. г. из слободне руке на једну или три године под кирију.

Иста састоји се из пространог бирта и 3 побочне собе за госте, и собе за путнике, кујном, 2 коморе; пространим подрумом и леденицом уједно. — Даље касапницом, собом и кујном за прање; шталом у 3 оделења за 28 коња; шупа за 12 кола; авлија и башта од 950□° простора. Извешћују

1—2 **Браћа Николићи.**

ПОМОДНА ТРГОВИНА

ГИГЕ ВЕРИГЕ

У ПАНЧЕВУ

потребује спомоћника и шегрта. 1—1

МЕШОВИТОГ ЕСПАПА ТРГОВИНА

СТЕВАНА ИЛИЋА

У СТ. ФУТОГУ

потребује једног од млађих спомоћника. Мануфактуристе имају првенство. Ступити може одма. 2—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија д-ра Светозара Милетића.